

Mgr. Pavel Bednařík

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

POJEM

- ✘ Jedním z druhů odpovědnosti (dále morální, etická atd.)
- ✘ Komplikovaný, praxí ani teorií terminologicky nedefinovaný právní pojem
- ✘ uplatnění nepříznivých právních následků, stanovených právní normou, nastane-li ...
(koncepce a užívání pojmu v právních předpisech)
- ✘ zahrnuje prvky
 - nepříznivé právní následky
 - státní donucení

značná specifika charakteristická pro jednotlivá právní odvětví

DVĚ ZÁKLADNÍ KONCEPCE PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- × **1. koncepce právní odpovědnosti aktivní** - odpovědnost vzniká již se vznikem primární právní odpovědnosti (ta je představována zákazem či příkazem stanoveným právní normou); vychází z chápání odpovědnosti coby odpovědného vztahu subjektu k náležitému plnění právních povinností
- × **2. koncepce právní odpovědnosti pasivní** (retrospektivní, negativní, sankční či deliktní) - odpovědnost vzniká až v důsledku porušení primární právní povinnosti, je s ní spojen vznik sekundární sankční povinnosti (vyplývající z porušení povinnosti primární)

PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI, NA ZÁKLADĚ KTERÝCH VZNIKÁ PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

- ✘ **protiprávní jednání** (tj. jednání, které je v rozporu s objektivním právem)
 - + **komisivní** (rušitel se choval tak, jak neměl)
 - + **omisivní** (rušitel se nechoval tak, jak měl)

- ✘ **protiprávní stav**

× následky

- + trvá primární povinnost, existuje možnost její splnění vynutit
- + vznik nové (sekundární) povinnosti; je spojena s povinností strpět veřejnoprávní či soukromoprávní sankci za nesplnění právní povinnosti (typicky trest za trestný čin)
- + jiné právní následky - ty, které nelze zařadit do předchozích kategorií

ZÁKLADNÍ FUNKCE PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- × **1. Reparační (kompenzační)** - účelem právní odpovědnosti je odčinění škodlivého následku
- × **2. Satisfakční** - jedná se o zvláštní druh kompenzační funkce
- × **3. Represivní** - má pouze podpůrný charakter, jedná se o postih újmou toho, kdo porušil právní povinnost
- × **4. Preventivní** - směřuje k předcházení porušování práva, je bezprostředně spjata s funkcemi ostatními

DELIKT

- × Protiprávní jednání (contra legem);

zaviněné porušení práva, jehož znaky jsou uvedeny
v zákoně

- × Typy deliktů

- + Veřejnoprávní

- × Trestné činy

- × Správní delikty

- + Soukromoprávní

- + S prvky veřejnoprávní i soukromoprávní povahy

ZÁKLADNÍ KLASIFIKACE DRUHŮ PRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

- × **trestněprávní odpovědnost**
 - × za trestný čin
- × **správní odpovědnost**
 - × za přešupek
 - × jiný správní delikt (FO i PO), (zaviněné i nezaviněné)
 - × správní disciplinární delikt
 - × správní pořádkový delikt
- × **disciplinární odpovědnost**
 - × veřejnoprávní,
 - × soukromoprávní
- × **odpovědnost za soukromoprávní delikt**

VEŘEJNOPRÁVNÍ DELIKTY

- ✘ Vzniká zde odpovědnostní vztah delikventa vůči subjektu, kterým není poškozený; je jím stát, resp. jiná veřejnoprávní korporace
- ✘ Majetkový charakter deliktu není tak výrazný
- ✘ Na prvním místě stojí represivní sankce = postih delikventa, zároveň však působí preventivně (a má tak i ochrannou funkci společnosti před kriminalitou), a to jednak individuální prevencí vůči delikventovi, ale také generální prevencí, spojenou s obecným působením na veřejné mínění)
- ✘ Na rozdíl od soukromoprávních deliktů zde není promlčení spojeno s aktivní činností poškozeného; promlčení zde znamená zánik možnosti delikventa postihnout ze strany veřejné moci
- ✘ Nyní se od retributivní justice začínáme obracet k restorativní, kde nestojí na prvním místě sankce, ale náprava harmonie narušeného společenského vztahu
- ✘ trestný čin, přestupky a jiné správní delikty, disciplinární delikty (dále lze zařadit: ústavní delikty, mezinárodněprávní delikty)

TRESTNÝ ČIN

- ✘ Protiprávní čin, jehož znaky jsou uvedeny v tr. zák.
- ✘ Trestní odpovědnost pachatele jen v případech společensky škodlivých, nepostačuje-li uplatnění odpovědnosti podle jiného zákona (přestupkový, jiný veřejnopr. předpis) **/zásada subsidiarity trestního práva/** a prostředky trestního práva je třeba aplikovat na protiprávní jednání až v krajních případech **/zásada ultima ratio/**
- ✘ K trestnosti činu je třeba zavinění ve formě úmyslu, nestanoví-li zákon výslovně, že stačí zavinění z nedbalosti
- ✘ Rozdíl mezi TČ a přestupkem je ve společenské škodlivosti a uvedených znacích; problém, zda přestupek, když je formálně TČ
- ✘ Jednotlivé skutkové podstaty trestných činů jsou upraveny ve zvláštní části trestního zákoníku; jedině soud rozhoduje o vině a trestu za trestné činy (čl. 40 LZPS); trestními sankcemi jsou tresty a ochranná opatření jednotlivé druhy trestů a ochranných opatření jsou upraveny v obecné části trestního zákoníku-např. o trest odnětí svobody, domácího vězení

PŘESTUPEK

- ✘ Jednání pro společnost škodlivé (míra škodlivosti nedosahuje intenzity stanovené pro TČ), které není TČ a jehož znaky jsou uvedeny v zákoně
- ✘ Skutkové podstaty přestupků jsou uvedeny v přestupkovém zákoně, o přestupcích rozhodují správní úřady
- ✘ Za přestupek nelze udělit trest odnětí svobody, u přestupků hovoříme o sankcích jako o opatřeních
- ✘ U přestupků neplatí zásada kontradiktorního řízení, kontradiktorní charakter má trestní řízení před soudem, protože až soud může udělit trest
- ✘ Stejně jako TČ nemohou být založeny na objektivní odpovědnosti

JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY

- ✘ Sankce za ně ukládají správní úřady, jsou vymezeny v přestupkovém zákoně a jiných zákonech správního práva
- ✘ odpovědnost FO, ale i PO
- ✘ Mohou být založeny na objektivní odpovědnosti (nejsou vždy založeny na prokázání viny)

DISCIPLINÁRNÍ DELIKTY

- ✘ Jsou hraniční povahy mezi soukromoprávními a veřejnoprávními delikty
- ✘ zaviněné jednání FO ve služebním či zaměstnaneckém poměru k určité instituci, které porušuje vnitřní kázeň a pořádek; rozhoduje o nich subjekt či vykonavatel VS nadaný ze zákona disciplinární pravomocí; (např. porušení disciplíny poslanců senátorů, soudců, vojáků, advokátů, studentů...)
- ✘ Nemusí spočívat jen v porušení právním norem, ale i norem, která jsou obsaženy v paraprávních aktech

DISCIPLINÁRNÍ DELIKTY

- ✘ Disciplinární (kárnou) odpovědnost lze vyvodit jen za porušení disciplíny (stanovených norem chování), pokud stále trvá vztah, ve kterém se zvýšená odpovědnost vyžaduje
- ✘ Nejzávažnější sankcí je ztráta pozice (funkce), dále napomenutí, veřejná důtka, finanční postih
- ✘ Nejedná se jen o typickou odpovědnost vůči státu, např. advokát je postižen advokátní komorou, lékař lékařskou...
- ✘ Disciplinární odpovědnost nelze uplatnit, zanikl-li vztah, v němž je zvýšená disciplína vyžadována

ODPOVĚDNOST V PRÁVU SOUKROMÉM

- × Odpovědnost
 - + Občanskoprávní
 - × Úprava v OZ
 - × Zák. č. 13/1997 Sb., o pozemkovém fondu
 - × Zák. č. 59/1999 Sb., o odp. za škodu způsobenou vadou výrobku
 - × Zák. č. 17/1992 Sb. (ekologická újma)
 - × Zák. č. 82/1998 Sb., o odp. za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nespr. úředním postupem
 - + Korporátněprávní
 - + Pracovněprávní

POČET VĚCÍ

	2009	2010	2011
náhrady škody podle obchodního zákoníku	2 715	4 719	6 741
odpovědnost zaměstnance za škodu podle § 250 ZP	250	250	247
odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách	446	486	465
náhrada škody za ztrátu svěřených předmětů	179	114	86
náhrada škody vzniklé vyrobením zmetků	12	3	4
ostatní případy odpovědnosti zaměstnance za škodu	361	397	335
nárok zaměstnance na náhradu škody za pracovní úraz	232	229	210
nárok zaměstnance na náhradu škody způsobené nemocí z povolání	106	83	88
ostatní případy nároku zaměstnance na náhradu škody vůči zaměstnavateli	44	67	44
náhrada škody způsobené nezletilým	67	36	33
náhrada škody způsobené osobou postiženou duševní poruchou	1	2	1
náhrada škody způsobené osobou vlastní vinou v nekontrolovaném stavu	455	672	523
náhrada škody vzniklé úmyslným jednáním proti dobrým mravům	355	423	328
náhrada škody vzniklé nesplněním povinnosti k jejímu odvrácení	125	123	135

POČET VĚCÍ

náhrada škody vzniklé v dopravě - při provozu silničního motorového vozidla	1 792	2 042	2 004
náhrada škody vzniklé v dopravě - při provozu železnice a jiné kolejové dopravy	171	133	124
náhrada škody vzniklé v dopravě - letecká doprava	2	6	6
náhrada škody vzniklé v jiné dopravě	40	34	52
náhrada škody vzniklé zvlášt nebezpečným provozem	7	6	5
škoda způsobená provozní činností	134	93	92
náhrada škody vzniklé na vnesených nebo odložených věcech	27	14	15
náhrada škody vzniklé trestným činem	1 363	1 484	1 299
odpovědnost za škodu v ostatních případech	2 646	2 911	3 092
bezdůvodné obohacení	4 886	5 598	6 078
spory podle zákona č. 82/98 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci	521	361	1 051
náhrada jízdného a pokuta v hromadné dopravě	74 275	116 406	132 187

DÉLKA ŘÍZENÍ

PRŮMĚRNÁ DÉLKA ŘÍZENÍ ODE DNE NÁPADU DO PRÁVNÍ MOCI VE DNECH

	2009	2010	2011
náhrady škody podle obchodního zákoníku	461	610	679
odpovědnost zaměstnance za škodu podle § 250 ZP	421	371	508
odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách	577	468	400
náhrada škody za ztrátu svěřených předmětů	569	400	451
náhrada škody vzniklé vyrobením zmetků	755	156	548
ostatní případy odpovědnosti zaměstnance za škodu	489	442	406
nárok zaměstnance na náhradu škody za pracovní úraz	1 125	1 214	1 222
nárok zaměstnance na náhradu škody způsobené nemocí z povolání	1 585	1 506	1 364
ostatní případy nároku zaměstnance na náhradu škody vůči zaměstnavateli	1 020	1 008	1 414
náhrada škody způsobené nezletilým	542	381	432
náhrada škody způsobené osobou postiženou duševní poruchou	242	1 152	162
náhrada škody způsobené osobou vlastní vinou v nekontrolovaném stavu	148	155	188
náhrada škody vzniklé úmyslným jednáním proti dobrým mravům	348	290	274
náhrada škody vzniklé nesplněním povinnosti k jejímu odvrácení	764	887	862

PRÁVO NA NÁHRADU ŠKODY V NOVÉM OZ

ZÁKLADNÍ ZÁSADY

- × Základem je subjektivní odpovědnost, tj. za zavinění (§ 2895)
 - + Presumuje se - § 2911
- × V zásadě se nahrazuje jen škoda, tj. majetková újma (§ 2894)
 - + Rozšíření případů, kdy se nahrazuje i nemajetková újma (§ 2941):
 - × *„Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.“!*
 - × *Náhrada škody zvláštní obliby, náhrada ztráty radosti dovolené (v rámci úpravy zájezdu)*

PŘEDPOKLADY NÁHRADY ŠKODY

1. Jednání
2. **Zaviněné**
3. **Protiprávní**
4. Újma
5. Příčinná souvislost
(mezi 1 a 4)

SUBJEKTIVNÍ X OBJEKTIVNÍ

§ 2895 š

škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

§ 2911 a § 2912

má se za to, že jedná nedbale

PŘÍKLAD OBJEKTIVNÍ

- ✘ Teplárna vypouští emise oxidu siřičitého
- ✘ Postupuje v limitech
- ✘ Přilehlý les roste pomaleji
- ✘ Nižší výnos (škoda)

- ✘ **Řešení**
- ✘ Teplárna hradí
25 Cdo 62/2000
- ✘ Dodržení předpisů na ochranu ovzduší bezvýznamné
25 Cdo 769/2006
- ✘ **PRÁVEM KVALIFIKOVANÁ UDÁLOST**
- ✘ „STALO SE, CO ZÁKON POPISUJE“ (ať už je protiprávní, anebo ne)

MOŽNOST OMEZENÍ POVINNOSTI K NÁHRADĚ ŠKODY

- ✘ Smluvně, případně ve formě vzdání se práva (§ 2898):
- ✘ *„Nepřihlíží se k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti; nepřihlíží se ani k ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy. V těchto případech se práva na náhradu nelze ani platně vzdát.“*

PREVENCE: POVINNOST PŘEDCHÁZET ŠKODÁM

- × Problémy dřívějšího § 415 OZ (srov. § 2900).
- × Zvláště řešené problémy v NOZ:
- × § 2901: nepravý omisivní delikt
- × *Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.*
- × § 2902: oznamovací povinnost škůdce
 - + Srov. § 2896

SPOLUZPŮSOBENÍ ŠKODY

× § 2903 odst. 1:

Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.

NÁHODA

- × § 2904 var. 1: nexus protiprávnosti
- × § 2904 var. 2: příčinný nexus (kausalita)

ZVLÁŠTNÍ ÚPRAVA OKOLNOSTÍ VYLUČUJÍCÍCH PROTIPRÁVNOST

- × § 2905: nutná obrana
- × § 2906: krajní nouze
- × § 2907: omluvitelné vzrušení mysli

SPECIFIKACE DŮVODŮ VZNIKU POVINNOSTI K NÁHRADĚ ŠKODY

- ✘ Porušení dobrých mravů - § 2909
- ✘ Porušení zákona (exculpance) - § 2910
 - + Porušení absolutního práva
 - + Porušení speciální prevenční normy
- ✘ Porušení smluvní povinnosti - 2913

- ✘ Úmyslné porušení dobrých mravů
 - + Mimořádný důvod k náhradě škody, kde se nerozlišuje, zda jde o škodu způsobenou porušením absolutního práva, nebo tzv. čistou majetkovou újmu.
- ✘ Rozlišení mezi porušením zákonné a smluvní povinnosti
 - + Smluvní strany jsou v bližším, důvěrnějším vztahu, což dovoluje (přikazuje) klást na ně přísnější vzájemné povinnosti
 - ✘ srov. princip poctivosti
 - ✘ Právní jistota: důsledek rozlišování absolutních a relativních práv (srov. i numerus clausus absolutních práv, jejich zásadní kogentnost atd.)
 - ✘ Subjektivní stránka, otázka zavinění (u porušení smluvní povinnosti liberace podobně jako je tomu dnes v ObchZ, u porušení zákonné povinnosti - exculpate)
 - ✘ Smlouva s ochranným účinkem vůči třetím osobám (§2883 odst.1)
 - ✘ Odpovědnost za jednání třetích osob

PŘÍPADY, KDY DOCHÁZÍ K PORUŠENÍ ZÁKONA

- + Porušení absolutního práva
 - × Adekvátnost příčinné souvislosti
- + Porušení speciální prevenční normy
 - × Tzv. nexus protiprávnosti

ZPŮSOB A ROZSAH NÁHRADY ŠKODY

- ✘ Restitutio in integrum
- ✘ In re luto: ovšem vždy na žádost poškozeného
- ✘ Náhrada při újmě na přirozených právech člověka (§§ 2956 a násl.)
 - + Odstranění „tabulek“ při náhradě újmy na zdraví
- ✘ Při poškození věci:
 - + Nově se zavádí tzv. **cena zvláštní obliby** – význam má při poškození ze svévole nebo škodolibosti (§ 2969 odst. 2)

ODPOVĚDNOST ZA POMOCNÍKA

× § 2914:

+ *Kdo při své činnosti použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, jako by ji způsobil sám. Zavázal-li se však někdo při plnění jiné osoby provést určitou činnost samostatně, nepovažuje se za pomocníka; pokud ho však tato jiná osoba nepečlivě vybrala nebo na něho nedostatečně dohlížela, ručí za splnění jeho povinnosti k náhradě škody.*

× Odpovědnost za více osob

+ § 2915 a násl.

ZVLÁŠTNÍ PŘÍPADY ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU

- ✘ Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání - §§ 2920 a násl.
- ✘ Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi - § 2923
- ✘ Škoda z provozní činnosti a škoda způsobená provozem zvláště nebezpečným - §§ 2924 a násl.
 - ✘ (viz dále)
- ✘ Škoda na nemovité věci
- ✘ Škoda z provozu dopravních prostředků (§§ 2927 a násl.)

-
- × Škoda způsobená zvířetem (§§ 2933 a násl.)
 - + Viz dále
 - × Škoda způsobená věcí - §§ 2936 a násl.
 - + Viz dále
 - × Škoda způsobená vadou výrobku - §§ 2939 a násl.
 - + Začlenění do OZ
 - × Škoda na převzaté věci (§ 2944)
 - × Škoda na odložené věci (§ 2945)
 - × Škoda na vnesené věci (§§ 2946 a násl.)
 - × Škoda způsobená informací nebo radou (§ 2950)

OSOBA S NEBEZPEČNÝMI VLASTNOSTMI § 2923

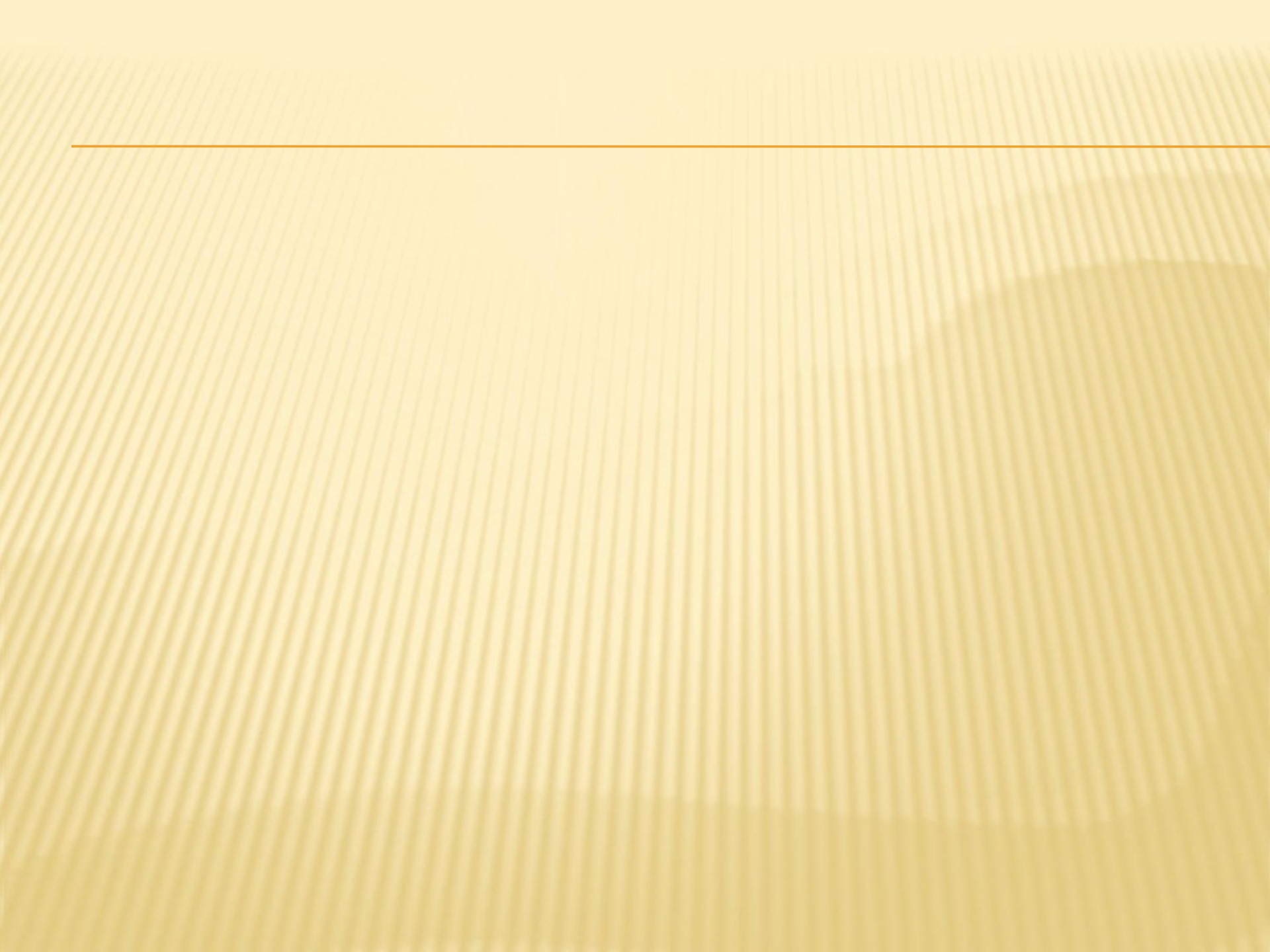
- ✘ Kdo se **vědomě** ujme osoby nebezpečných vlastností tak, že jí **bez její nutné** potřeby poskytne útulek nebo jí svěří určitou činnost, ať již **v domácnosti, provozovně či na jiném podobném místě**, nahradí společně a nerozdílně s ní škodu způsobenou **v takovém místě nebo při této činnosti** někomu jinému nebezpečnou povahou takové osoby
- ✘ **Poznámky**
 - + Populární (a asi zbytečné) ustanovení
 - + (Spíše lichá) obava u psychiatrických léčeben
 - ✘ u nesvéprávných též odpovědnost § 2920 an.
 - ✘ nutná potřeba; uvnitř
 - + Příklady:
 - ✘ Podnájemníci
 - ✘ Střelnice

ŠKODA Z PROVOZNÍ ČINNOSTI § 2924

- ✘ Podle dřívějšího OZ ten, kdo vykonává provozní činnost, podléhá velice přísným měřítkům. Je například za určitých okolností povinen hradit i takovou škodu, kterou nezavinil a které ani nemohl předejít.
 - + *Elektrikář-živnostník opravuje elektrický rozvod. Přestože vynaložil náležitou odbornou péči, dojde - vzhledem k nepředvídatelně špatnému stavu sítě - ke zničení desítek elektrických spotřebičů v okolí.*
- ✘ NOZ již „netrestá“ bez rozdílu všechny osoby, jejichž provozní činnost vedla ke vzniku neodvratné škody. Tyto osoby se povinnosti nahradit škodu vzniklou z provozní činnosti totiž mohou zprostit, pokud prokáží, že vynaložily „veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo“ (§ 2924).

ÚPRAVA PROVOZU ZVLÁŠT NEBEZPEČNÉHO § 2925

- ✘ NOZ vymezuje druh provozů tzv. zvláště nebezpečných (§ 2925), tedy **provozů, které ze své povahy vyvolávají vysoké riziko vzniku škody, a to i při vynaložení řádné či dokonce veškeré možné péče** (chemická továrna, sklad výbušnin apod.). V případě těchto provozů stanoví NOZ **podstatně přísnější pravidla, když jejich provozovatel je povinen hradit škodu** (chemické látky např. uniknou do okolí, výbušniny explodují apod.) **bez ohledu na to, zda vynaložil veškerou možnou péči.**
- ✘ NOZ nově také reflektuje i fakt, že v případě škod způsobených provozem zvláště nebezpečným lze jen obtížně prokázat příčinnou souvislost.

PROVOZ: § 2924 NOZ

- ✘ 25 Cdo 1117/2008
- ✘ Na hosta autokempu spadl strom
- ✘ Objektivní odpovědnost
 - + Ve výsledku správně:
Porušení smluvní povinnosti
- ✘ Předpokládejme, že strom spadl na sousední pozemek
- ✘ **Má autokemp odpovídat za strom o mnoho přísněji než chalupář?**
 - + + veškerá péče

ZVLÁŠŤ NEBEZPEČNÝ: § 2925

- (1) nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče
- (3) Má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní nakládá.

PROVOZ: § 2924 NOZ

- ✘ veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo
- ✘ Modifikace chemických vlivů továren na lesy?
 - + Vynaloží-li teplárna veškeré rozumné výdaje, a to i nad rámec zákonných požadavků (best available technologies), aby ke škodě nedošlo?

ZVLÁŠŤ NEBEZPEČNÝ § 2925 NOZ

- ✘ Důvody zproštění
 - + Zvnějšku vyšší moc
 - + Neodvratitelné jednání třetí osoby
 - + Jednání poškozeného
- ✘ Někdo říká: neměla by být možnost jakkoli se zprostit
 - + Temelín, chemička...
 - + Ale: i dnes lze
- ✘ Událost je tím méně vyšší mocí či neodvratitelná, čím závažnější škoda hrozí
 - + stíhačka, cunami ...

ŠKODA ZPŮSOBENÁ ZVÍŘETEM A VĚCÍ

- ✘ Škoda způsobená zvířetem: § 2933 a násl.
 - + Problém zvýšení rizika
 - + Výše náhrady: § 2970
- ✘ Škoda způsobená věcí: praktický význam: stanovena odpovědnost vlastníka za své věci (lex specialis k nepravému omisivnímu deliktu);
- ✘ § 2936
 - + *Actio de deiectis vel efussis* - žaloba o vylitém nebo vyhozeném (§ 2937 odst. 2)

3. ŠKODA ZPŮSOBENÁ ZVÍŘETEM

„HORŠÍ“ ZVÍŘE: § 2933 NOZ

- × společně a nerozdílně: vlastník a ten, komu svěřil nebo kdo používá
 - + § 2935 odnětí zvířete
- × **Nelze se zprostit**
 - + spoluzavinění
 - + mimořádné snížení
- × „Zvlášť nebezpečný luxusní statek“
 - + BGB, DCFR...

„LEPŠÍ“ ZVÍŘE: § 2934 NOZ

- × Domácí zvíře
- × Sloužící k:
 - + povolání
 - + výdělečná činnost
 - + obživa (kráva na dvorku)
 - + pomocník pro osobu se zdravotním znevýhodněním
- × Nezanedbal potřebnou pečlivost při dohledu

4. ŠKODA ZPŮSOBENÁ VĚCÍ

§ 2936

- × Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu způsobenou **vadou** věci.
- × + biologické služby
- × x § 421a ObčZ 64:
okolnostmi, které mají původ v povaze
- × **v povaze jsou i vedlejší účinky léčby**

VADA

- × **OBJEKTIVNÍ** Rozpor mezi :
 - + jaká věc je
 - + jaká věc má být
 - × Nemá být zcela bez vedlejších účinků
 - × Rozhodující ujednání stran – zde inf. souhlas
- × Mohu souhlasit
 - + IS: bypass a 5% riziko smrti
 - + Je v mé dispozici (ne zcela neúměrné riziko)
- × Nemohu souhlasit
 - + Lege artis
- × Pelikánův laser apod.

4. ŠKODA ZPŮSOBENÁ VĚCÍ

§ 2937 Odst. 1

- × Věc sama o sebe
 - + Odbržděné auto se rozjede
 - + Únik ropy z lodi
 - + Vlastník musí prokázat
 - × např. servisoval jsem

§ 2937 odst. 2

- × Věc spadlá či vyhozená z místnosti, např. květináč
- × společně a nerozdílně, kdo užívá
- × nelze-li zjistit, vlastník
- × bytové spoluvlastnictví

§ 2938

- × Pád ruiny nebo (i skrytě) vadné budovy
 - + **vada budovy nebo nedostatečné udržování**
 - + vada – objektivní kategorie
 - + překlápí se důkazní břemeno?
 - × Formulace
 - × Rozpor s *věc sama od sebe*
 - × Jde ale o **zvláštní případ!**
- × Neupozornivší předchozí vlastník

5. ŠKODA ZPŮSOBENÁ INF. ČI RADOU

§ 2950

- × Vystupuje jako odborník
 - + Neúplná informace
 - + Nesprávná informace
 - + Škodlivá rada
- × Notorické otázky advokátů
 - + § 24 odst. 1 AZ
 - × *advokát odpovídá klientovi za škodu*
 - × *= § 6 odst. 8 zákona o daňovém poradenství*
- × Jinak
 - + vědomě způsobená škoda
 - + letiště, nádraží
- × U § 2950 i zvl. nutně platí
 - + II. ÚS 913/09
 - × *Dobře odůvodnit, proč porušení, je-li nesprávnost dána změnou právního názoru*
 - × *Rozdíl mezi pozdním podáním a precizní argumentací*
 - + 25 Cdo 3186/2010
 - + business judgment rule

ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU PŘI VÝKONU VEŘEJNÉ MOCI

× Ústavní zakotvení

- + Čl. 36 odst. 3 Listiny

- + Úmluva o ochraně lidských práv a zákl. svobod

× zákonné zakotvení

- + Zákon č. 82/1998 Sb. o odp. za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nespr. úředním postupem

-
- ✘ Objektivní odpovědnost bez liberačních důvodů
 - + Přichází však v úvahu § 441 OZ o spoluzavinění poškozeného
 - ✘ všechny předpoklady musí být splněny kumulativně
 - ✘ Test předpokladů
 - + Byl to úřední postup?
 - + Byl to nesprávný úřední postup?
 - + Vznik škody
 - + Kauzální nexus
 - + Subsidiarita
 - + promlčení

-
- × **Subjekty vykonávající veřejnou moc**
 - + Státní orgány
 - + FO a PO vykonávající **přenesenou** působnost (tzv. úřední osoby)
 - + Orgány územních samosprávných celků při výkonu **přenesené** působnosti

-
- ✘ Výjimky z odpovědnosti státu – R 7/2008
 - + Zákonodárny proces
 - + Normativní činnost vlády
 - + Činnost notáře a soudního exekutora tam, kde nevykonává veřejnou moc (nikoli jako soudní komisař či exekutorské zápisy) (pak odpovídá sám-je pojištěn)

SKUTKOVÁ PODSTATA ODPOVĚDNOSTI

✘ Vydání rozhodnutí

- + Právo na náhradu škody vzniklé nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda. Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s takovým jednáno být mělo.

✘ Nesprávný úřední postup (sběrná kategorie)

- + postup souvisící s výkonem veřejné (státní) moci, který se dotýká individuálních práv a povinností účastníků daného řízení. Nesprávností úředního postupu je porušení pořádku předepsaného právními normami nebo určeného povahou a funkcí postupu. Nesprávným úředním postupem je - podle výslovného ustanovení zákona - i nečinnost příslušných orgánů, tj. porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě.

OPRÁVNĚNÉ OSOBY

- ✘ Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím vydaným v řízení má účastník řízení, v němž bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, jakož i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s takovým jednáno být mělo. Podmínkou uplatnění nároku na náhradu škody je zrušení tohoto rozhodnutí pro nezákonnost příslušným orgánem, jakož i (zásadně) vyčerpání řádných opravných prostředků.
- ✘ Bylo-li nezákonné rozhodnutí vydáno v řízení, na které se procesní předpis nevztahuje, má nárok na náhradu škody ten, komu škoda vznikla. Pro vznik nároku na náhradu škody je nutné, aby vykonatelné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno příslušným orgánem, zpravidla soudem.
- ✘ Nesprávný úřední postup územního celku lze vymezit obdobně jako nesprávný úřední postup, za který nese odpovědnost stát.

PODMÍNKY UPLATNĚNÍ NÁROKU

- ✘ existence pravomocného rozhodnutí (výjimku tvoří rozhodnutí předběžně vykonatelná), které bylo příslušným orgánem pro nezákonnost zrušeno nebo změněno.
- ✘ vyčerpání všech řádných opravných prostředků; v případech hodných zvláštního zřetele je možno k nesplnění této podmínky nepřihlížet.
- ✘ (samostatně jsou v zákoně upraveny podmínky nároku na náhradu škody způsobené rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření.)
- ✘ uplatnění a projednání nároku na náhradu škody příslušným ústředním orgánem. Neuspokojí-li ústřední orgán nárok poškozeného do šesti měsíců ode dne jeho uplatnění, může se poškozený obrátit se svým nárokem na soud.
- ✘ žalovaným je vždy stát-ČR